

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/45/2005

PO OBCHODACH 60. ROCZNICY WYZWOLENIA AUSCHWITZ-BIRKENAU - OBÓZ W OŚWIĘCIMIU W ŚWIADOMOŚCI POLAKÓW

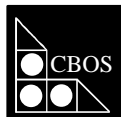
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

PO OBCHODACH 60. ROCZNICY WYZWOLENIA
AUSCHWITZ-BIRKENAU - OBÓZ W OŚWIĘCIMIU
W ŚWIADOMOŚCI POLAKÓW

- Co dziewiąty dorosły mieszkaniec Polski (11%) ma lub miał bliskich, którzy byli więźniami obozu Auschwitz-Birkenau, a co dwudziesty (5%) stracił w nim kogoś z rodziny czy najbliższych. Ponadto więcej niż jedna piąta badanych (22%) deklaruje, że członkowie ich rodzin lub bliscy byli więźniami innych hitlerowskich obozów koncentracyjnych.
- Pamięć o obozie w Oświęcimiu jest ważna niemal dla wszystkich Polaków (95%). Połowa badanych (49%) deklaruje, że zwiedziła muzeum oświęcimskie.
- W odczuciu większości ankietowanych (68%) pamięć o obozie w Oświęcimiu jest ważna dla wszystkich ludzi, dla całego świata. Prawie połowa (47%) wskazuje na znaczenie tej pamięci dla osób, które przeżyły obóz lub inne prześladowania, blisko dwie piąte (37%) - dla wszystkich Polaków. Jedna czwarta (25%) uważa, że pamięć o Oświęcimiu jest ważna dla Żydów; niemal tyle samo (24%) wskazuje starsze pokolenie pamiętające wojnę, a nieco większa grupa (28%) - pokolenia powojenne.
- Nazwa „Oświęcim” najczęściej kojarzy się ankietowanym z miejscem męczeństwa narodu polskiego (37%), wyraźnie rzadziej (17%) - z miejscem zagłady Żydów. Ponad dwie piąte (43%) uchyliło się jednak od wyboru jednej z tych dwóch możliwości - ogromna większość z nich wskazywała na wielonarodowość ofiar zbrodni ludobójstwa.

Uroczystości związane z 60. rocznicą wyzwolenia obozu Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu miały międzynarodowy, ogólnoswiatowy charakter. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych specjalną sesją uczciło 60-lecie wyzwolenia tego obozu. Oddano hołd pamięci ofiar Holocaustu. Parlament Europejski przyjął w tej sprawie rezolucję potępiającą „straszliwe okrucieństwa i tragedię Holocaustu”. Wskazano w niej na nazistowskie państwo niemieckie jako założyciela obozu - w związku z budzącymi sprzeciwi przypadkami określania obozów koncentracyjnych jako polskie ze względu na ich geograficzne usytuowanie.

Przede wszystkim jednak obóz w Oświęcimiu zajmuje szczególne, symboliczne miejsce w świadomości historycznej Polaków. Już po uroczystościach rocznicowych chcieliśmy się dowiedzieć, jak obecnie polskie społeczeństwo postrzega obóz Auschwitz-Birkenau. Dla porównania i ustalenia, czy coś się zmieniło w zbiorowej pamięci Polaków, posłużyliśmy się tymi samymi pytaniami, które zadaliśmy naszym respondentom przed dziesięcioma laty¹ - przed obchodami 50. rocznicy wyzwolenia obozu. Wiązało się to jednak z pewną niedogodnością. W ostatnim okresie zaczęto używać niemieckiej nazwy obozu, aby uniknąć nieporozumień na arenie międzynarodowej. W naszym kraju jednak przez dziesięciolecia pisano i mówiono o obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu - nikt bowiem nie miał wątpliwości, kto i w jakim celu założył ten obóz. Takiego też określenia, przyjmowanego u nas powszechnie, używaliśmy w naszych poprzednich sondażach - powtarzając pytania musieliśmy zatem ponownie je zastosować. Użycie niemieckiej nazwy Auschwitz-Birkenau mogłoby być bowiem niezrozumiałe dla części ankietowanych lub budzić wątpliwości co do przedmiotu pytań, a w konsekwencji w niekontrolowany sposób wpłynąć na wyniki sondażu oraz uniemożliwić porównanie z danymi z 1995 roku.

---

¹ Badanie „Omnibus” przeprowadzono w dniach 28 stycznia - 1 lutego 2005 roku na liczącej 1133 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków. Por. także komunikaty CBOS: „Oświęcim w zbiorowej pamięci Polaków”, styczeń 1995, oraz „Aneks do komunikatu «Oświęcim w zbiorowej pamięci Polaków »”, marzec 1995.

Przede wszystkim trzeba mieć świadomość tego, że dla wielu Polaków niemiecki obóz koncentracyjny Auschwitz-Birkenau nie jest wyłącznie częścią narodowej historii, lecz także częścią osobistego, rodzinnego doświadczenia. Wśród dorosłych mieszkańców naszego kraju aż co dziewiąty (11%) ma lub miał bliskich, którzy byli więźniami tego obozu, a co dwudziesty (5%) stracił w nim kogoś z rodziny czy najbliższych. Ponadto więcej niż jedna piąta ankietowanych (22%) deklaruje, że ich bliscy byli więzieni w innych hitlerowskich obozach koncentracyjnych.

W porównaniu z danymi sprzed dziesięciu lat nieco zmniejszyła się liczba respondentów, których bliscy padli ofiarą takich represji. Nadal jednak dla niemal jednej trzeciej dorosłych Polaków² koszmar obozów koncentracyjnych jest czymś więcej niż faktem historycznym.

Tabela 1

Czy ktoś z Pana(i) rodziny, bliskich Panu(i) osób:	Twierdzące odpowiedzi badanych według terminów badań	
	1995	2005
	w procentach	
- był więźniem obozu w Oświęcimiu	12	11
- zginął w obozie w Oświęcimiu	6	5
- był więźniem jakiegoś innego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego	25	22

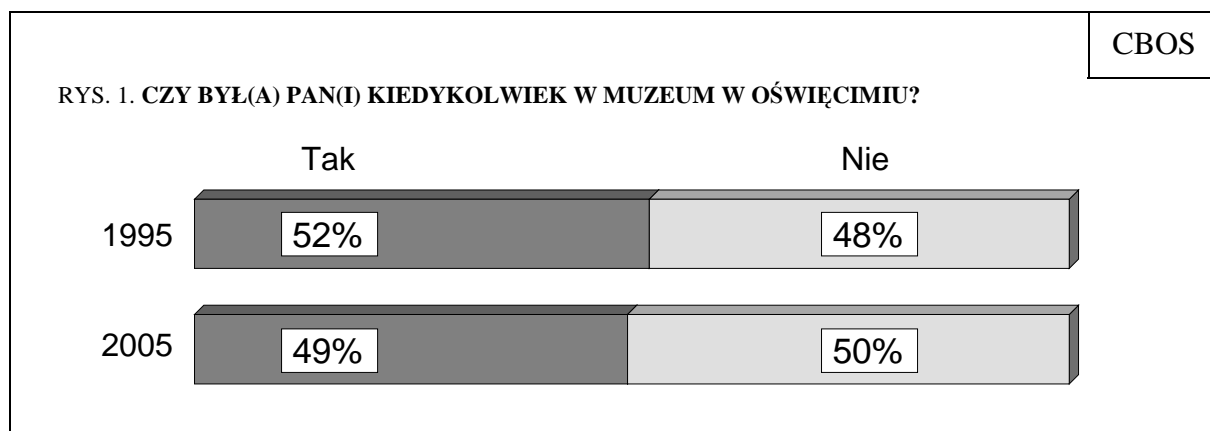
Wśród tych, których bliscy byli więzieni w hitlerowskich obozach lub stracili tam życie, więcej jest, oczywiście, osób starszych niż młodszych, więcej też - z wyższym wykształceniem, co przypuszczalnie wynika stąd, że inteligencja była prześladowana w większym stopniu niż pozostałe warstwy społeczne.

Prawie połowa ankietowanych (49%) zwiedzała muzeum obozu Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu. Zwiedzanie tego muzeum było dosyć popularne - stanowiło tradycyjny cel wycieczek szkolnych. Obecnie jednak najmłodszy badani mający od 18 do 24 lat rzadziej (31%) niż najstarsi (45%) czy osoby w średnim wieku (51%-61%) deklarują, że byli w tym muzeum. Być może więc wycieczki do muzeum obozowego były w ostatnich latach rzadziej organizowane.

---

² Badani, którzy podają, że ich bliscy byli więzieni w innych obozach koncentracyjnych, wskazują zarazem na pobyt w obozie w Oświęcimiu. Zakładając ostrożnie, że chodzi o te same osoby bliskie (co wcale nie musi być trafne) otrzymalibyśmy liczbę 30% ankietowanych, których bliscy byli więźniami niemieckich obozów koncentracyjnych.

Osoby wykształcone częściej twierdzą, że były w muzeum oświęcimskim - ogólnie im wyższy poziom wykształcenia respondentów, tym częstsze takie deklaracje.

Niezależnie od rodzinnych doświadczeń, prawie wszyscy Polacy twierdzą, że pamięć o Auschwitz-Birkenau jest dla nich ważna. Obchody 60-lecia wyzwolenia obozu zapewne przypomniły o tym tragicznym doświadczeniu i wzmocniły znaczenie pamięci o cierpieniach. Taka powszechność opinii - utrzymująca się w czasie - zdarza się nieczęsto i zasługuje na podkreślenie.

Tabela 2

Czy dla Pana(i) osobiście pamięć o Oświęcimiu jest czymś:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	1995	2005
	w procentach	
- ważnym	93	95
- nieważnym	5	3
Trudno powiedzieć	2	2

Podtrzymywaniu pamięci służy, oczywiście, zwiedzanie muzeum oświęcimskiego, ale różnice wskazań między tymi, którzy je odwiedzili, a pozostałymi są nieznaczne; podobnie jest z wpływem faktu, że ktoś z rodziny czy bliskich respondenta był więźniem obozu lub stracił w nim życie (różnice rzędu 4-5 punktów). Doniosłość podtrzymywania pamięci o Auschwitz-Birkenau ma więc szerszy charakter.

W odczuciu większości ankietowanych (68%) pamięć o Auschwitz-Birkenau jest sprawą ważną nie tylko dla Polaków czy innych narodów, ale dla całej ludzkości. Prawie połowa badanych (47%) wskazuje też na to, jak ważna jest pamięć o cierpieniach dla tych, którzy byli prześladowani, oraz ich rodzin, a blisko dwie piąte (37%) - na znaczenie tej pamięci dla Polaków. Jedna czwarta (25%) uważa, że pamięć o Oświęcimiu jest ważna dla Żydów; niemal tyle samo osób (24%) wskazuje starsze pokolenie pamiętające wojnę, a nieco większa grupa (28%) - pokolenia powojenne.

Tabela 3

Jak Pan(i) sądzi, dla kogo, dla jakich ludzi jest dzisiaj ważna pamięć o Oświęcimiu?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	1995*	2005*
	w procentach	
Dla wszystkich, dla każdego człowieka, dla całego świata	43	68
Dla ludzi, którzy przeżyli Oświęcim lub inne prześladowania w czasie wojny, dla rodzin ofiar	30	47
Dla wszystkich Polaków, dla Polaków	20	37
Dla młodego pokolenia, dla pokoleń powojennych	10	28
Dla starszego pokolenia, które pamięta wojnę	11	24
Dla Żydów	8	25
Inna odpowiedź	7	2

* Uwaga: procenty nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wskazać trzy odpowiedzi; w 1995 roku było to pytanie otwarte, badani mieli nieskrępowaną swobodę wypowiedzi, co utrudnia ściśle porównania, ale ich nie uniemożliwia

Zwiedzanie muzeum w Oświęcimiu wyraźnie sprzyja dostrzeganiu szerszego, ogólnoludzkiego wymiaru tragedii Auschwitz-Birkenau - na jej znaczenie dla całego świata wskazuje prawie trzy czwarte badanych, którzy byli w muzeum (72%), a tylko niespełna dwie trzecie osób, które w nim nie były (64%). Sprzyja też dostrzeganiu znaczenia pamięci o nim przez młode pokolenie.

W porównaniu z rokiem 1995 znacznie zwiększył się odsetek respondentów podkreślających ogólnoludzki wymiar pamięci o obozie w Oświęcimiu, jak i jej znaczenie dla różnych ludzi (aż trzykrotnie większy w przypadku Żydów). Może to świadczyć, że rocznicowe uroczystości odgrywają wielką rolę w kształtowaniu i upowszechnianiu świadomości historycznej.

Nazwa „Oświęcim” kojarzy się ankietowanym najczęściej - częściej nawet niż przed dziesięcioma laty - z miejscem męczeństwa narodu polskiego (37%), wyraźnie rzadziej (17%) - z miejscem zagłady Żydów. Dla znacznej części społeczeństwa obóz w Oświęcimiu jest więc przede wszystkim symbolem martyrologii narodowej, a dopiero na drugim planie - miejscem zagłady Żydów.

Tabela 4

Z czym przede wszystkim kojarzy się Panu(i) słowo „Oświęcim”? Czy jest to dla Pana(i):	Wskazania respondentów według terminów badań	
	II 1995	I/II 2005
	w procentach	
- przede wszystkim miejsce męczeństwa narodu polskiego	32	37
- przede wszystkim miejsce zagłady Żydów	18	17
Inna odpowiedź	48	43
Nic nie wiem o Oświęcimiu	0	0
Trudno powiedzieć	2	2

Podobnie jak w poprzednim sondażu ponad dwie piąte badanych (43%) wskazywało „inną odpowiedź” niż dwie zasadnicze, przedstawione do wyboru.

Wśród tych odpowiedzi najczęstsze było podkreślanie wielonarodowości ofiar zbrodni ludobójstwa³. Jeśli zsumować wszystkie odpowiedzi, które wykraczają poza zaproponowaną alternatywę, to okazuje się, że są one co najmniej równie częste jak odpowiedzi wskazujące na męczeństwo narodu polskiego, a nawet częstsze, gdy uwzględnimy także i te, które nie wspominają o narodowości ofiar (40%). Przy tym stosunkowo nieliczne wypowiedzi, w których mówiono o nazizmie i faszyzmie, Holocauście, Niemcach czy też o Oświęcimiu jako normalnym mieście, wskazują na wpływ sposobu, w jaki o obozie Auschwitz-Birkenau pisano w związku z uroczystościami 60. rocznicy jego wyzwolenia.

---

³ Także i przed dziesięcioma laty najczęstsze były odpowiedzi mówiące o miejscu zagłady ludzi różnych narodowości i zbrodni ludobójstwa, trochę rzadziej natomiast wymieniano jako ofiary „i Polaków, i Żydów”. Zob. komunikat CBOS „Oświęcim w zbiorowej pamięci Polaków”, styczeń 1995.

		CBOS
Osoby wskazujące „inną odpowiedź” (łącznie 43%) tak precyzowały swój pogląd:		
- miejsce zagłady, męczeństwa ludzi wielu różnych narodowości		16%
- miejsce ludobójstwa, zagłady ludzkości (bez określania ofiar w kategoriach narodowości czy kraju pochodzenia)		7%
- miejsce zagłady, męczeństwa i Polaków, i Żydów		7%
- miejsce zagłady, męczeństwa Polaków, Żydów i innych narodowości		6%
- miejsce kaźni, zbrodni, śmierci, okrucieństwa itp.(bez odniesienia do ofiar)		2%
- miejsce, gdzie istniał obóz Auschwitz-Birkenau oraz skojarzenia z pobytem kogoś w obozie		1%
- miejsce, gdzie Niemcy zabijali ludzi, miejsce męczeństwa narodów okupowanych przez Niemców		1%
- miejsce Holocaustu		1%
- skojarzenia z nazizmem i faszyzmem		1%
- skojarzenia niezwiązane z obozem Auschwitz-Birkenau, wskazujące na miasto Oświęcim, jego przemysłowy charakter itp.		1%
Pozostałe odpowiedzi		1%

Odpowiedzi innych niż mieszczące się w kategoriach podanej w kwestionariuszu stereotypowej alternatywy częściej niż pozostali udzielali ankietowani, którzy byli w Auschwitz-Birkenau, oraz deklarujący, że pamięć o nim jest dla nich ważna. „Inną odpowiedź” częściej niż pozostali wybierali mężczyźni (kobietom „Oświęcim” kojarzy się głównie z miejscem męczeństwa narodu polskiego), respondenci o poglądach prawicowych, a także osoby z wykształceniem ponadpodstawowym. Ponadto im wyższy poziom wykształcenia badanych, tym więcej odpowiedzi świadczących, że Oświęcim kojarzy się z miejscem zagłady Żydów, a im niższy - z miejscem męczeństwa narodu polskiego. Osoby wykształcone częściej więc postrzegają obóz oświęcimski w szerszej perspektywie, wykraczającej poza narodową martyrologię.

Na koniec trzeba podkreślić, że choć obóz w Oświęcimiu nadal funkcjonuje w zbiorowej pamięci Polaków jako miejsce narodowego męczeństwa, jednocześnie jest postrzegany jako miejsce Holocaustu oraz kaźni i zagłady ludzi wielu różnych narodowości.

Opracował
Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy ktoś z Pana(i) rodziny, bliskich Panu(i) osób był więźniem obozu w Oświęcimiu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	89	0	1133
Płeć				
Mężczyźni	10	90	0	540
Kobiety	12	88	0	593
Wiek				
18-24 lat	5	94	1	177
25-34	10	90	0	210
35-44	12	88	0	182
45-54	10	90	0	237
55-64	11	89	0	144
65 lat i więcej	18	82	0	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	9	90	0	419
Miasto do 20 tys.	11	89	0	134
20-100 tys.	9	91	0	223
101-500 tys.	14	86	0	220
501 tys.i więcej mieszk.	15	85	0	137
Wykształcenie				
Podstawowe	11	89	0	326
Zasadnicze zawodowe	8	92	0	291
Średnie	10	89	0	393
Wyższe	19	81	0	123
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	24	76	0	76
Prac.umysł.niż.szczebła	10	90	0	113
Pracownicy fiz.- umysł.	5	95	0	101
Robotnicy wykwalifikowani	6	94	0	93
Robotnicy niewykwalifik.	4	96	0	38
Rolnicy	9	91	0	60
Pracujący na własny rach.	7	93	0	31
Bierni zawodowo				
Renciści	13	87	0	116
Emeryci	17	83	0	230
Uczniowie i studenci	9	91	0	96
Bezrobotni	7	92	1	133
Gospodynie domowe i inni	8	92	0	46
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	8	91	1	190
301-500	9	91	0	230
501-900	10	90	0	236
901-1200	17	83	0	93
Powyżej 1200 zł	17	83	0	66
Ocena własnych war. mater.				
Złe	12	88	0	402
Średnie	11	89	0	458
Dobre	10	90	0	270
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	75	2	64
Raz w tygodniu	10	90	0	552
1-2 razy w miesiącu	10	90	0	190
Kilka razy w roku	12	88	0	219
W ogóle nie uczestniczy	8	92	0	106
Poglądy polityczne				
Lewica	11	89	0	149
Centrum	10	90	0	347
Prawica	11	89	0	257
Trudno powiedzieć	12	88	0	380

Tabela 2. Czy ktoś z Pana(i) rodziny, bliskich Panu(i) osób zginął w obozie w Oświęcimiu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	95	0	1133
Płeć				
Mężczyźni	5	94	0	540
Kobiety	4	96	0	593
Wiek				
18-24 lat	1	99	1	177
25-34	3	97	0	210
35-44	3	97	0	182
45-54	5	95	0	237
55-64	5	95	0	144
65 lat i więcej	11	89	0	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	5	94	0	419
Miasto do 20 tys.	5	95	0	134
20-100 tys.	3	97	0	223
101-500 tys.	5	95	0	220
501 tys. i więcej mieszk.	5	95	0	137
Wykształcenie				
Podstawowe	6	94	0	326
Zasadnicze zawodowe	5	95	0	291
Średnie	4	96	0	393
Wyższe	4	96	0	123
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	5	95	0	76
Prac.umysł.niż.szczebła	1	99	0	113
Pracownicy fiz.- umysł.	2	98	0	101
Robotnicy wykwalifikowani	4	96	0	93
Robotnicy niewykwalifik.	0	100	0	38
Rolnicy	8	92	0	60
Pracujący na własny rach.	3	97	0	31
Bierni zawodowo				
Renciści	6	94	0	116
Emeryci	10	90	0	230
Uczniowie i studenci	0	100	0	96
Bezrobotni	2	97	1	133
Gospodynie domowe i inni	2	98	0	46
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	5	95	1	190
301-500	3	97	0	230
501-900	6	94	0	236
901-1200	2	98	0	93
Powyżej 1200 zł	3	97	0	66
Ocena własnych war. mater.				
Złe	6	94	0	402
Średnie	5	95	0	458
Dobre	2	98	0	270
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	12	86	2	64
Raz w tygodniu	4	96	0	552
1-2 razy w miesiącu	4	96	0	190
Kilka razy w roku	4	96	0	219
W ogóle nie uczestniczy	5	95	0	106
Poglądy polityczne				
Lewica	4	96	0	149
Centrum	3	97	0	347
Prawica	6	94	0	257
Trudno powiedzieć	5	95	0	380

Tabela 3. Czy ktoś z Pana(i) rodziny, bliskich Panu(i) osób był więźniem jakiegoś innego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego?
(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	78	0	1133
Płeć				
Mężczyźni	21	79	0	540
Kobiety	23	77	0	593
Wiek				
18-24 lat	21	79	1	177
25-34	22	77	1	210
35-44	18	82	0	182
45-54	21	79	0	237
55-64	24	76	0	144
65 lat i więcej	25	75	0	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	18	81	1	419
Miasto do 20 tys.	23	77	0	134
20-100 tys.	21	79	0	223
101-500 tys.	25	75	0	220
501 tys. i więcej mieszk.	28	72	0	137
Wykształcenie				
Podstawowe	19	81	0	326
Zasadnicze zawodowe	21	78	1	291
Średnie	23	77	0	393
Wyższe	28	72	0	123
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	27	73	0	76
Prac.umysł.niż.szczebła	25	75	0	113
Pracownicy fiz.- umysł.	14	85	1	101
Robotnicy wykwalifikowani	19	81	0	93
Robotnicy niewykwalifik.	15	85	0	38
Rolnicy	25	75	0	60
Pracujący na własny rach.	17	83	0	31
Bierni zawodowo				
Renciści	23	77	0	116
Emeryci	24	76	0	230
Uczniowie i studenci	22	78	0	96
Bezrobotni	21	77	2	133
Gospodynie domowe i inni	21	79	0	46
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	22	77	1	190
301-500	16	84	1	230
501-900	21	79	0	236
901-1200	33	67	0	93
Powyżej 1200 zł	33	67	0	66
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	77	1	402
Średnie	20	80	0	458
Dobre	25	75	0	270
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	68	2	64
Raz w tygodniu	20	80	0	552
1-2 razy w miesiącu	25	75	0	190
Kilka razy w roku	21	79	0	219
W ogóle nie uczestniczy	24	76	0	106
Poglądy polityczne				
Lewica	25	75	0	149
Centrum	22	77	0	347
Prawica	22	78	0	257
Trudno powiedzieć	20	80	0	380

Tabela 4. Czy był(a) Pan(i) kiedykolwiek w Muzeum w Oświęcimiu?
(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	50	0	1133
Płeć				
Mężczyźni	51	49	0	540
Kobiety	47	52	1	593
Wiek				
18-24 lat	31	69	1	177
25-34	52	48	0	210
35-44	61	39	0	182
45-54	54	46	0	237
55-64	51	47	1	144
65 lat i więcej	45	55	0	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	49	51	0	419
Miasto do 20 tys.	54	45	1	134
20-100 tys.	45	55	0	223
101-500 tys.	51	48	1	220
501 tys. i więcej mieszk.	49	51	0	137
Wykształcenie				
Podstawowe	37	63	1	326
Zasadnicze zawodowe	51	49	0	291
Średnie	54	46	0	393
Wyższe	65	35	0	123
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	69	31	0	76
Prac. umysł. niż. szczebla	67	33	0	113
Pracownicy fiz.- umysł.	52	48	0	101
Robotnicy wykwalifikowani	51	49	0	93
Robotnicy niewykwalifik.	45	55	0	38
Rolnicy	46	54	0	60
Pracujący na własny rach.	49	51	0	31
Bierni zawodowo				
Renciści	44	55	1	116
Emeryci	51	49	0	230
Uczniowie i studenci	28	71	1	96
Bezrobotni	42	58	0	133
Gospodynie domowe i inni	46	54	0	46
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	46	54	1	190
301-500	50	50	0	230
501-900	54	45	0	236
901-1200	59	40	1	93
Powyżej 1200 zł	65	35	0	66
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	55	1	402
Średnie	54	45	0	458
Dobre	48	52	0	270
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	51	47	2	64
Raz w tygodniu	52	48	0	552
1-2 razy w miesiącu	47	52	1	190
Kilka razy w roku	42	58	0	219
W ogóle nie uczestniczy	55	45	0	106
Poglądy polityczne				
Lewica	50	49	1	149
Centrum	52	48	0	347
Prawica	56	44	0	257
Trudno powiedzieć	42	58	1	380

Tabela 5. Z czym przede wszystkim kojarzy się Panu(i) słowo „Oświęcim”? Czy jest to dla Pana(i): 1 - przede wszystkim miejsce męczeństwa narodu polskiego; 2 - przede wszystkim miejsce zagłady Żydów; 3 - Inna odpowiedź; 4 - Nic nie wiem o Oświęcimiu (%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	17	43	0	1	1133
Płeć						
Mężczyźni	30	18	50	0	1	540
Kobiety	44	17	37	0	1	593
Wiek						
18-24 lat	35	30	33	1	1	177
25-34	42	20	38	0	0	210
35-44	36	18	44	0	1	182
45-54	32	15	51	0	2	237
55-64	40	12	47	0	1	144
65 lat i więcej	40	10	45	1	4	182
Miejsce zamieszkania						
Wieś	37	15	45	1	2	419
Miasto do 20 tys.	38	16	44	1	2	134
20-100 tys.	38	17	44	0	1	223
101-500 tys.	40	21	38	0	1	220
501 tys.i więcej mieszk.	32	21	46	0	1	137
Wykształcenie						
Podstawowe	50	13	33	1	3	326
Zasadnicze zawodowe	36	14	49	1	0	291
Średnie	31	21	47	0	1	393
Wyższe	28	26	45	0	1	123
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	26	23	49	0	2	76
Prac.umysł.niż.szczebła	33	24	42	0	0	113
Pracownicy fiz.- umysł.	46	15	39	0	0	101
Robotnicy wykwalifikowani	29	20	50	0	1	93
Robotnicy niewykwalifik.	47	10	42	2	0	38
Rolnicy	41	8	49	0	3	60
Pracujący na własny rach.	39	22	39	0	0	31
Bierni zawodowo						
Renciści	39	10	49	0	3	116
Emeryci	38	9	49	1	3	230
Uczniowie i studenci	36	33	30	0	1	96
Bezrobotni	38	23	38	1	0	133
Gospodynie domowe i inni	46	19	32	3	0	46
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	43	14	42	1	1	190
301-500	43	18	38	1	1	230
501-900	34	13	52	0	1	236
901-1200	34	12	53	0	1	93
Powyżej 1200 zł	28	34	37	0	1	66
Ocena własnych war. mater.						
Złe	42	12	45	0	1	402
Średnie	33	18	47	1	1	458
Dobre	39	24	35	0	1	270
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	41	9	47	1	1	64
Raz w tygodniu	38	17	43	0	1	552
1-2 razy w miesiącu	35	20	44	1	1	190
Kilka razy w roku	38	18	43	0	1	219
W ogóle nie uczestniczy	33	22	40	1	4	106
Poglądy polityczne						
Lewica	36	18	45	0	1	149
Centrum	37	20	43	0	0	347
Prawica	29	17	52	0	1	257
Trudno powiedzieć	44	15	37	1	3	380